

Podle toho, co posud pověděno, nemůžeme než uznati práci dra. Miříčky v celku za velmi zdařilou a záslušnou. Bohužel, není valné naděje, že by dosti brzo podařilo se překonati hojně a vážné překážky, které staví se tomu v cestu, a provésti reformu našeho zastaralého a nedokonalého řízení trestního vojenského tak, aby přizpůsobeno bylo potřebám doby a zásadám provedeným v našem řádu trestním z roku 1873. Tím méně jest naděje, zvláště nyní, kdy táž otázka v novém vojenském řádu tr. německém (ze dne 1. prosince 1898) vyřízena byla záporně, že by u nás došlo k tomu, aby pravomoc soudů trestních vojenských byla sůžena a obmezeaa způsobem, za nějž spisovatel se přimlouvá.

Storch.

Hájení obviněného (podezřelého) v řízení přípravném. Napsal JUDr. Josef Prušák. (Vyňato z časopisu »Právník« XXXVIII.). V Praze. Tiskem dra. Edvarda Grégra. — Nákladem vlastním. Str. 36.

Spisovatel podává nejprve (str. 1. dd.) povšechnou charakteristiku řízení přípravného, zejména vzhledem k zásadě obžalovací a vyšetřovací a souvislé s tím otázce, v jakém rozsahu připouští se v tomto stadiu processním hájení obviněného. Aby tuto souvislost zřejměji prokázal, vykládá, jak hájení obviněného bylo zařízeno v právu římském a kanonickém a jak věci se vyvinuly na zjevný neprospěch této instituce v řízení inkvisičním, jehožto celkový ráz a obviněnému nepříznivá tendence ve hlavní věci přešly i do řízení trestního reformovaného.

Vlastním jádrem práce jest výklad platného práva rakouského (str. 13. dd.). Za naprosto nezbytné podmínky, za kterých jedině by hájení obviněného v řízení přípravném mohlo býti úspěšným, prohlašuje: 1. veřejnost celé této části řízení, aneb alespoň takovou jeho úpravu, aby »veřejnost a společník stran bezpodmínečně při všech úkonech processních byla připuštěna« a 2. rovnost stran processních. Aby ukázal, že tyto zásady v našem řízení přípravném buď vůbec provedeny nejsou, nebo jen měrou velmi nedostatečnou, zkoumá zevrubně zákonná ustanovení, jimiž upravují se působnost a práva obhájce této části řízení (str. 16. odd.). Zejména uvažuje o právu obhájce, býti přítomnu při některých výkonech processních, prováděti opravné prostředky obviněným opověděné, nahlédati v soudní spisy a rozmlouvati s obviněným, který jest ve vazbě. K tomu pojí se (str. 27. dd.) kritika úkolu a processního postavení příkazaného řádu trestními reformovanými soudci vyšetřujícím a poukazuje se k snahám směřujícím k reformě této části trestního řízení. Konečně pak (str. 35. a 36.) spisovatel načrtává stručně vlastní myšlenky, podle kterých by si přál, aby zmíněná reforma byla provedena.

O tom, že naše řízení přípravné má mnohé a četné nedostatky, jež mají hlavní příčinu v příliš úzkostlivém utkvění na dávných tradicích inkvisičních, a že důkladné reformy svrchovanou měrou potřebuje, nemůže býti sporu. Přes to zdá se nám, že charakteristika, kterou spisovatel podává o přípravném řízení našeho řádu tr., jest příliš jednostrannou, a jeho snaha, vylíčiti tuto část řízení trestního jako v podstatě totožnou se starým řízením inkvisičním, není úplně ospravedlněna. Patrně alespoň náležitou měrou nedoceňuje zásadného rozdílu, jaký mezi obojím řízením byl způsoben tím, že náš tr. řád přijal i pro tuto část řízení mnohé důslednosti zásady obžalovací

a upravil postavení a práva stran processních způsobem, který liší se v mnohých věcech podstatně od starého řízení inkvisičního. Nemůžeme proto také přisvědčiti líčení podanému na str. 1., podle něhož vazba vyšetřovací rovněž má základ svůj jen v oné totožnosti nynějšího řízení přípravného se starým řízením inkvisičním. Spojitost historická mezi ní a tímto řízením jest ovšem nepopíratelná; avšak proto přece nelze neuznávat, že i nehledíc k této spojitosti dotčená instituce opírá se o důvody věcné a jest — třeba ne v tom rozsahu, jako ji přijaly řády tr. reformované — nepostrádatelnou i v řízení upraveném úplně podle zásady obžalovací. Tím ovšem nemíníme tvrditi, že by kritika, kterou spisovatel podává o různých jednotlivých zařízeních a ustanoveních týkajících se našeho řízení přípravného, nebyla oprávněna. Právem spisovatel zejména vytýká, jak právo obhájcovo, účastníci se výkonů vyšetřovacích zmíněných v § 45. ř. tr. učiněno jest ve skutečnosti pochybným vzhledem k §§ 97. odst. 2., 116. a 123. odst. 1., jak prakticky bezcenným stává se právo přiznané obviněnému v témž § 45., právo přibrati sobě obhájce k tomu konci, aby mu provedl opravné prostředky jím opověděné; jak nedůvodně jest zaklausulováno též tam právo obhájcovo nahlédati v soudní spisy — na rozdíl od práva nepoměrně štedřeji vyměřeného státnímu zástupci v § 34. odst. 2., ba i, jak mohl dodati, samému soukromému žalobci (§ 46. odst. 2.) — a jaké kontrole bez vážné příčiny jest podrobeno jeho právo rozmlouvati s obviněným, který jest ve vazbě (týž § 45.).

Všechny úvahy, jež spisovatel podává, svědčí o tom, že na studium otázky ne právě snadné vynaložil velikou péči a že má náležitě v moci látku zpracovanou a obeznámil se s hojnou literaturou k věci se vztahující. Měli-li bychom co vytknouti, bylo by to, že výrazu: »veřejnost stran« nebo »prostrany« na různých místech (str. 13., 19., 35.) užívá způsobem, z něhož by bylo lze souditi, že pojem ten pokládá jen za zvláštní způsob »veřejnosti« v pravém smyslu, kdežto oba pojmy nemají mezi sebou nic společného.¹⁾

Storch.

¹⁾ Ku konci budiž mi dovoleno několik poznámek pro domo. Na str. 14. pozn. 17. vytýká se mi, že tvrzení obsažené v mém Říz. tr. II. str. 155., pozn. 8., jakoby v soudním přípravném vyhledávání nemohlo býti řeči o stranách processních, jest v odporu s charakteristikou, kterou na str. 145. dávám o soudním přípravném vyhledávání, uznává je za »část řízení trestního«, kteréž podle Kriesa označuji za »poměr vzájemných práv a povinností mezi stranami a soudem«. Přiznávám nepokrytě, že odpor takový mezi oběma místy skutečně jest, a uznávám výtku za oprávněnou. Na vysvětlenou však podotýkám, že na prvním z obou míst (»Zejména pak v přípravném vyhledávání, dokonce pak ne v policejním přípravném vyhledávání, o stranách processních nemůže býti řeči«) slovo »dokonce« nesprávně jest položeno místo »alespoň«. Mým úmyslem totiž bylo naznačiti, že o právní povaze soudního přípravného vyhledávání přece jen možny jsou pochybnosti (srv. l. c. str. 145. pozn. 6.), kdežto co do přípravného vyhledávání policejního věc pokládám za zcela nepochybnou. — Na str. 22. pozn. 22. tvrdí se, že vykládaje extensivně § 113. tr. ř. (Říz. tr. II. str. 181.) přiznávám radní komoře právo, obviněného nebo jeho zástupce k poradě přivolati, je vyslechnouti. K tomu připomínám, že takové tvrzení v mém výkladu, výslovně alespoň, obsaženo není. Pravím toliko, že radní komora slyšení má soudce vyšetřujícího a státního zástupce, kdežto »slyšení stěžovatele nařízeno není«. — Konečně p. spisovatel dotýká se (str. 32. pozn. 31.) mého mínění (Říz. tr. II. str. 164.), podle něhož

Tiskové právo trestní a policejní. Srovnávací studie. Napsal JUDr. Josef Sládeček. Vydáno s podporou České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění. Nakladatelství Josef Šolc, Kladno, knihtiskárna (1899?). Str. XXVIII. a 421.

Spisovatel podnikl dílo svrchovaně záslužné, vydáváje obširnou tuto monografii práva tiskového v jazyku českém. Také hned předem sluší do-
tvrditi, že vynaložil na dílo svoje neobyčejnou pílí a provedl je s velikou svědomitostí a důkladností.

Obsahem spisu jest, jak již nápis naznačuje, jenom trestní a policejní právo tiskové, tak že živnostenské právo tiskové a řízení tiskové v něj nejsou zahrnuty. Látka jest rozvržena takto: Nejprve jest úvod nadepsaný »O moderním tisku a svobodě tiskové« obsahující historický přehled o vývoji a resp. potlačování volnosti tiskové a některé úvahy o významu a úkolech moderní žurnalistiky. Díl první (§§ 1.—15.) zabývá se základními pojmy práva tiskového, díl druhý (§§ 16.—21.) právem tiskovým policejním, díl třetí (§§ 32.—59.) trestním právem tiskovým, díl čtvrtý (§§ 60.—64.) výjimkami, jež z obecného pr. tr. naskytují se při tisku. K tomu připojen překlad německého zák. tisk. z r. 1874 a francouzského z r. 1881. Některé oddíly této práce jsou co do hlavní věci nezměněné, úplné nebo částečné otisky nebo překlady statí spisovatelem již jinde uveřejněných, a to: Úvod (Česká Revue 1898); §§ 12.—14. o zodpovědném redaktoru (Zprávy Právnické Jednoty Moravské 1897); §§ 32.—32. o deliktech tiskových (Archiv für Strafrecht 1896) a § 60. o immunitě řečí parlamentárních a parlamentárního zpravodajství (Ztschft. für die ges. Str. R. W. 1896).

Hlavním obsahem spisu jest jednak theorie rozličných pojmů práva tiskového, jednak dogmatický výklad platného práva tiskového a kritické úvahy o důvodnosti nebo vhodnosti rozličných jeho ustanovení a zařízení. Při tom pak vykládá se způsobem srovnávacím právo rakouské, německé a francouzské, při některých částech pak také italské a španělské.

Literatury o právu tiskovém spisovatel užil měrou vesmi rozsáhlou a způsobem vhodným, a to nejen německé, nýbrž i francouzské, polské (Heck, Austr. pr. prasowe, 1891) a zvláště v partiích počátečných, také italské a anglické. Povšimnutí byly by však zajisté také zasluhovaly rozpravy v jazyku českém napsané, zejména pěkný přehled, jež po různých systémech práva tiskového v novějším zákonodárství podal Pappafava (Právnik 1883), a článek Hrubého jednající o právní povaze a způsobech deliktů tiskových (též tam 1890). Z judikatury všímáno si pilně nálezů nejvyššího a kassačního soudu Vídeňského a říšského soudu německého.

obviněný, proti kterému bez předchozího přípravného vyšetřování podán byl spis obžalovací, podáním námitek může nepřímo působiti k tomu, aby přípravné vyšetřování dodatečně bylo zavedeno (§ 211. tr. ř.). P. spisovatel soudí, že toto moje mínění zakládá se »nejspíše« na znění motivů. Naproti tomu dovoluji si ukázati ke str. 233. pozn. 6, kdež jsem nikoli ze »znění motivů«, nýbrž ze samého zákona zevrubně odůvodnil mínění, že v případě § 221., odst. 2. státní zástupce nemůže navrhnouti, aby teprve bylo zavedeno nebo dále konáno přípravné vyhledávání, nýbrž musí buďsi jen podati nový spis obžalovací anebo navrhnouti, aby bylo zavedeno přípravné vyšetřování.